MATERYAL EDIKATIF

LWA 24-97

Vyolans sou fanm ak vyolasyon domestik

VÈSYON POPULÈ

Prodowi Pou:
KELEKTIV FANM SANTE
MINISTÈ FANM
UNIFEM
INSTRAW
Koordinasyion:
Clarissa Hernández
Elga Salvador
Text:
Milossis Liriano
Tradowi Pou:
Patrick Cherubin
Diseñyo et dagramasyon
Lorena Espinoza Peña
Santo Domingo, República Dominicana
2010

VYOLANS SOU FANM AK VYOLASYON DOMESTIK

Vyolans sou fanm prezan preske nan tout sosyete. Nan mond lan, pou pipiti yon fanm sou twa te pran kou, te fòse fè bagay oubyen te maltrete yon fwa nan vi yo. Agresè-a se anpil fwa yon fanmi.

Rezilta vyolans kapab grav ampil pou sante reprodiktif fanm-lan ak lòt bagay nan byennèt fizik ak manmtal li. Plis ke plese, vyolans fè danje obmanmte pou fanm lan devlope lòt problèm sante nan yon bon pout tan. Vyolans sou moun geyen tou yon relasyon ki pròch ak VIH/SIDA-a, paske kiltirèlmanm yon inpoze pouvwa gason sou fanm epi yo pa gen dwa pou negosye itilizasyon kapòt ak patnè-yo ki ka fè yo rive jwen fè bagay asire ak akò yo tou lè de.

Fenomèn sa-a pa respekte orijin sosyal, ni estate ekonomik, perèz ak wonte kontinye anpeche anpil fanm denonse sitiyasyon yo. Chak fwa yo plis rekonèt ke vyolans lan baze nan moun li se yon problèm inpòtan nan sante piblik ak vyolasyon dwa moun.

Poutèt sa reprezante yon gro problèm nan Repiblik Dominikèn, yo te pibliye **Iwa 24-97** ki modifye kòd penal epi institwe tankou

krim **vyolans domestik ak sou fanm yo andan tankou deyò kay-la** ak premye fwa vyolansyon sexsuè ant patnè.

KI SA VYOLANS SOU FANM NAN YE?

Se tout kondwit, piblik oubyen prive, nan rezon sex li, ki fè mal oubyen soufrans fizik, seksuèl, sikolojik, nan bouch, intimidasyon oubyen pèsekisyon. Se vyolans ke fanm lan oubyen ti moun lan jwen poutèt li se fi. (ART.309-1)

K ISA VYOLANS DOMESTIK-LA YE?

Se tout konpòtmanm nan anploye fòs fizik oubyen vyolans sikolijik, presyon nan bouch oubyen pèsekisyon kont yon oubyen plisyè manm nan fanmi yan oubyen ninòt moun. (ATIK. 309-2)

Ekzanp. Moun marye, moun ki te marye, moun kap viv ansanm, moun ki tap viv ansanm oubyen patnè ki aksepte oubyen kont moun ke li.

Sa vle di: Vyolans sou fanm se sa ki fèt nan rezon sex moun lan oubyen poutèt ou se fi vyonlans domestik la ouvè sou plis ke yon moun nan fanmi-an.

OU SE VIKTIM VYOLANS...:

(ATIK.309-3)

- Si patnè oubyen ansyen patnè´w la, Mari ou oubyen ansyen Mari, patnè ki aksepte oubyen ansyen patnè ki aksepte ki antre nan kay wap dòmi, fè zak vyolans, poutèt nou te separe oubyen yon bay lòd mezi koreksyon. Si li te fè gro mal nan kò-ou.
- Lè tounen li pote zam nan lide pou li tiye-ou
- Si Vyolans lan fèt devan ti moun fi kou gason oubyen adolesan.

- Lè li tounen li menase ou ke lap touye oubyen destwi byen yo.
- Si li refize libète ou pou ninpòt bagay
- Si li oblije ou bwè sistans kontrole ki modifye volante-ou

NAN KA SA KISA LA LWA DI:

Koupab yo pou fè violan sou fanm, domestik pral pini ak pèn yon ane prizon. Pou pipiti, sink oubyen plis, ak amanm sink san oubyen sink mil pesos. Yon tribinal gen dwa pou li dikte lòd pou proteksyon viktim lan, ak li pral kondane agresè-a pou li remèt byen ki detwi, kraze oubyen sere.. (ATIK.309-2)

TRIBINAL LA KAPAB BAY PROTEKSYON PA MWAYEN YON LÒD POU LI PRAN MEZI SA YO: (ATIK.-309-6)

- Agresè-a dwe sispan anwiye, bay presión oubyen menas madan marye- oubyen ansyen madan marye-a, patnè oubyen ansyen patnè, moun ka viv ansanm oubyen ki kite ki pa respekte proteksyon provista oubyen definitif ke yon mete nan rapò ak la lwa ak lòd jidisyal.

- Solisite yon lòd pou agresè-a kite kay la.
- Ou pa dwe aproche nan kay ke viktim-lan ap frekante.
- Viktim-lan pa dwe kache pitit yon fè ansanm.
- Agresè dwe peye depans sèvis sante ak oryantasyon pou tout fanmi-yan ki anchaj òganis piblik oubyen prive.
- Yap dikte yon lòd pou prezante rapò finansyè sou byen ke to genyen ansanm (antrepriz, biznis, komès oubyen aktivite likratif ansanm)
- Solite mezi pou konsève posesyon byen ansanm ak moso kay kote fanmi-an ap domi-an.
- Dwe indemnize viktinm vyolans lan, san prejije nan aksyon sivil yo ki gen pou pran (depans legal yo, tretmanm medikal, oryantasyon provesyonèl, kote pou dòmi oubyen lòt depans ki sanble).

Nou defini tankou AGRESIÓN SEKSUÈL, tout aksyon seksuèl ki fèt ak vyolans, ekzijans, menas, sipriz oubyen manmti. (ATIK. 330)

AKRESYON SEKSUÈL-LA AP KONDANE NAN KA SA-YO:

(ATIK.332)

- Nan rapò fòs, vyolans, bay presyon oubyen fè menas.
- Si yo te anile kapasite pou fè rezistans nan ninpòt mwayen.
- Lè pou maladi oubyen inkapasite manmtal, viktim-lan te nan posisyon inposib pou li konpran nati fè-a.
- Lè yon oblije-ou oubyen kondwi-ou ak vyolans fizik oubyen sikolojik a patnè ou la oubyen rantre nan yon relasyon ke ou pa vle ak twazyè moun.

E YON VYOLASYON SE...

Tout zak penetrasyon seksuèl, nan ninpòt fason ke li te ye, komèt kont yon moun nan vyolans, ekzijans, menas oubyen sipriz. (ATIK. 331)

Ekzanp: Lè patnè ou la oubyen lòt moun te oblije ou fè bagay san ke ou pat dakò, sou kèk menas kont ou oubyen kèk manm fanmi-ou.

FÒM VYOLANS KI PLIS PREZANTE YO:

(ATIK. 332)

1) **Vyolans seksuèl ant patnè:** Aktivite seksuèl san akò nan yon relasyon. Nan ka sa yo: **a)** Nan fè fòs, bay presyon oubyen menas **b)** Si yo anile san akò ou kapasite rezistans pa ninpòt mwayen **C)** Lè pou maladi oubyen inkapasite oubyen inkapsite definitif oubyen tanporèl, moun ki viktim-lan te nan inposibilite pou konpran nati zak la nan moman li nan sitiyasyon-an **d)** Lè ou kondwi patnè ou la ak vyolans fizik oubyen sikolojik.

2) **Relasyon seksuèl ant fanmi**: Tout zak Vyolans seksuèl ke tout gran moun ka fè ak yon ti moun oubyen adolesan ki te gen menú paran natirèl, lejitim oubyen atoptif nan manti, menas oubyen ekzijans.

3) **Nan agresión seksuèl yo: a)** Ekzibisyonis: Exposisyon manm ògan seksuèl yo nan plas piblik yo **b) Pesekisyon Seksuèl**: Konstitwe tout lòd, menas, ekzijans oubyen òf pou ka gen favè seksuèl, Abi pouwa nan fonksyon yo. **c) Kondwi moun nan prostitisyon**: Ninpòt moun ki kontribye nan chache moun pou explwatasyon seksuèl ak depans sa yo: Gason oubyen fanm ki pran benefis nan prostitisyon, moun ki male nan prostitisyon pa ka jistifike vi li, Gason oubyen fanm ki kansyan ke prostitisyon patnè la ak pran benefis sou sa, Gason oubyen fanm ki kontrate sou akò moun lan, ki bay problèm manèv pou prevansyon, asistans oubyen reedikasyon pou òganis ki kalifye an favè moun kap travay nan prostitisyon.

Sou sanksyon:

Ninpòt fòm vyolans pral kondane ak pèn dizan ak kenzan reklisyon ak amann jiska san ak desan mil pesos, sansyon-sa fè pou fanm yo, gason yo timoun ak adolesan yo. **(Atik. 331)**

KI SA POU FÈ SI ZANKA OU VIKTIM YON VYOLANS?

- Li nesesè pou chache èd imedya. Si ou aji a tan ak prekosyon w´ap kapab pran prèv ki pral sèvi pou zak yo.

OU DWE DIRIJE´W:

- Yon òganizasyon ki bay sèvis ak viktim vyolans.
- Nan prokirè fiscal ki pi près-a.
- Biro provensyal ak minisipal yo Sekretè Leta pou Fanm (SEM)

DIREKSYON YO:

BIRO PROVENSYAL AK MINISIPAL YO MINISTÈ FANM:

Dajabón:
809-579-8580
Pedernales:
809-520-2093
Jimaní:
809-248-3347
Elias Piña:
809-527-9655
San Juan:
809-557-3394

FIKAL YO:

Fiscalía de Dajabon:
C/ Beller # 52
Teléfono: 809-579-7313
Fiscalía de Pedernales:
Dirección: C/Duarte #12
Teléfono: 809-524-0551
Fiscalía de Jimaní:
Dirección: C/27 de febrero # 16
Teléfono: 809-248-3152
Fiscalía de Elias Piña:
C/ Beller # 12
Teléfono: 809-527-0114
Fiscalía de San Juan:
C/ Luis Pelayo González # 4
Teléfono: 809-557-5766